

Saemiej healsoetsiehkies Sveerjesne

Datne mejnie akt ussjedh? Gaskesadth mijjiem!

Gyhtjelassh biävnesch vedtedh

SCB:s uppgiftslämnarservice
010-479 69 30
enkat@scb.se
SCB, INS/IHU, 701 89 Örebro
www.scb.se

Gyhtjelassh goerehtimmien bijre

Jon Petter Stoor, dotkije gie d'iedtem
åtna
090-786 58 63
petter.stoor@umu.se
Epidemiologijjan jah
viäråldvarriesvuodan ussadahkka,
Ubmejen Universitiähta, 90187 Umeå
www.umu.se/institutionen-for-
epidemiologi-och-global-halsa/

Goerehimmien biävnesch

Dotkije gie d'iedtem åtna lea Jon Petter
Stoor, psykologe j'ih dotkije,
Epidemiologijjan jah
viäråldvarriesvuodan ussadahkkesne.
Jis dov gyhtjelassh goerehtimmien bijre,
sijhth illeldahk daejredh vuj gyhtjelassh
åtnah dov reaktaj bijre jis meatan
maahtah satnem jaksh dej bijjemes
gaskesadtembiävnesigumie.
Dotkemeävteheke j'ih
persovnebiävnesediedteje prosjeekten
åvteste lea Ubmejen Universiteete.

Gusnie illeldahk bæjhkohte?

Akte populæredaejreles reektehtse edtja
jaepien 2021 mietie aktane j'ih
bæjhkohte Saemiedigkien, Ubmeje
universiteeten j'ih Folkhälsomyndigheten
hiejmesæjrojne.
Vuesiehtimmieh edtja aaj faalehtidh
saemien tsiehkine regionaale,
nasjonaale j'ih internasjonale daltesinie.
Jienebe eensi analysj sjiere
gyhtjellasesuerkine edtjebe aaj
bæjhkohtidh daejreles plaerine, j'ih
dæjreles konferasnie bæjhkohtidh.

SCB Sveerkem bihkede

Statistihkeæjvieladtje /
Statistikmyndigheten SCB
siebredahkese statistihkem buakta
dejtje gieh sjæjsjalieh, digkiedieh j'ih
dutkan. Mijjieh dam darjobe stilleman
mietie maam reeremistie, æjvieladtjijste,
dotkijistie j'ih sieljejelemjistie åadtjeme.
Mijjien statistihke lea meatan guktie
sjædta faktavårømen
siebredahkedigkiedimmie j'ih
sjæjsjalimmieh.

Hejja! Dejnje prievine sijhtebe datnem bööredh goerehtimmien meatan
årrodh man aajkoe saemiej healsoetsiehkies Sveerjesne goerehtidh.

Goerehtimmien Epidemiologijjan jah viäråldvarriesvuodan ussadahkka,
Ubmejen Universitiähta (Institutionen för Epidemiologi och Global hälsa,
Umeå universitet) tjirrehte Saemiedigkien stilleminie.
Statistihkeæjvieladtje / Statistikmyndigheten SCB seedtemh,
tjöonghkemh j'ih aktanimmieh gietede. Vielie biävnesch goerehtimmien
bijre gååvnese [<https://www.umu.se/forskning/projekt/samisk-halsa/>].

Goerehtimmien aajkoe lea daajroem åadtjodh saemiej healsoen j'ih
jielemetsiehkies bijre Sveerjesne, guktie maahta saemien
aalkoeåålmegen reaktah bööremes fysisken j'ih psykisken healsoem
jaksedh. Dah gyhtjelassh leah dovne dan siejhme healsoetsiehkies bijre
j'ih aaj sjiere suerkine mah vihkeles saemiej healsoen j'ih
skiemhtjehoksenuhtjemen åvteste. Naan dejstie suerkijste maahta
domtoes goh geerve vaestiedidh, vuesiehtimmieh gyhtjelassh
sierredimmien bijre j'ih ovmessie sårarhth vædtsoesvoeten j'ih
miedtelimmieh bijre. Medtie 30-45 minuhth vaalta goerehtimmien
vaestiedidh.

Dov vaestiedassh vihkeles

Dihne jijtjevyljehke goerehtimmien meatan årrodh, bene mijjieh
hååhkesjibie datne sijhth meatan årrodh juktie dov vaestiedassh leah
dan soe vihkeles. Dah vaestiedassh goerehtimmeste edtjebe utnedh
guktie åadtjobe vielie daajroem saemiej healsoen j'ih jielemetsiehkies
bijre, mejstie sjædta buerebe dahkoeh saemide dæhkine. Datne akte
medtie 10 000 almetjistie, 18-84 jaepien båreries, mah veeljesovveme
Saemiedigkieveeljemelåhkoste, bovtsemierhkeregisteristie vuj SCB:en
barkoeregisteristie. Sjøhtehke gaskesadtembiävnesch leah SCB:en
almetjetjaalesovvemeregisteristie veedtjeme.

Naemhtie datne darjoeh

Loggedh sijse www.insamling.scb.se j'ih gyhtjelasside vaestiedidh. Dov
loggemebiävnesch leah:

Utnijenomme:

Tjeakoesbaakoe:

Datne maahtah gujht gellie aekien dan sijse loggedh j'ih spååredh. Jis
datne sijhth gyhtjelasside paehpierinie vaestiedidh? Vuertieh dellie
goske paehperegoerem måedtie våhkoej mieresne båata dov gåajkoe
maam mijjieh dov hiejmen gåajkoe seedteme. Gosse datne
goerehtimmien vaestedh j'ih seedth dellie aaj jáåhkesj
goerehtimmesne meatan årrodh.

Jijnjh åvtelhbodti gyhtelassh datne sijhth meatan årrodh!

Vienes heelseginie

Joakim Stymne
Generaldirektöore SCB

Jon Petter Stoor
Dotkije gie d'iedtem åtna,
Ubmeje universiteete

Anita Kitok
Tillförordnad kanslichef, Sametinget

UBMEJEN UNIVERSITÄHTA
Epidemiologijjan jah viäråldvarriesvuodan
ussadahkka

Sámediggi
Sámediggi Sámediggi Sámediggi Sámediggi

Gïeh jïh guktie vaestiedasside nåhtadieh?

Dotkijh Ubmejen universiteetesne edtjeh dov vaestiedasside nåhtadidh guktie prosjekten aajkoem jaksedh. Gïetedimmie lea statistihken analyse gaajhki biëvnesijstie dâehkiedaltesisnie. Eah edtjeh naan vaestiedassijste individuellen daltesisnie analyseeredidh. Dov persovnebïevnesh edtjeh gïetedidh dan vuekien mietie guktie eah ammes almetjh maehtieh dejtie lohkedh, ajve SCB edtja maehdedh dov persovnennummerem jïh gaskesadtemebïevnesh lohkedh.

Guktie ij edtjh gïhtjedh jienebe enn daarpesjidh dellie dov vaestiedassi lissine biëvnesh SCB:este mejtie joe desnie gââvnesieh. Dah leah biëvnesh goh juridihken tjoele, aaltere, sivijletsiehkie, fuelhkie, man gellie maanah, årrometjïelte, ööhpehtimmie, barkoe, barkoesuerkie, baalhkah, dâarjoe, skïemtje- jïh darjomedâarjoe. Mænngan dah gaajhkh goerehtimmieh bâastide åådtjeme SCB edtja anonyjme (kodeeme) daatah Ubmejen universiteetese. Biëvnesidie mejtie Ubmejen universiteetese vadta, desnie dejtie spââroeh Ubmejen universiteeten njoelkedassi mietie dan vâarhkome juakeme dotkemematerijaali bijre.

Saemiedigkie lea dâhkasjahteme
Saemiedigkietjaatsestimmielâhkoem jïh
bovtsemïerhkeregisterem nåhtadieh gosse edtjeh
saemieh veeljedh aalterinie 18-84 jaepien bâeries.
Etihkepryövmeåejvieladtje /
Etikprøvningsmyndigheten Sveerjesne lea
prosjektem dâhkasjahteme.

SCB edtja biëvnesidie mïerhkesjidh sjïere kodine guktie maehtieh orre goerehtimmieh bâetije biejjiej seedtedh. Kodem spââroeh juakeme goerehtimmien vaestiedassijste jïh jeatjah registrebiëvnesijstie.

Datne mahtah saah gâessie jïh bieielen fâantoe, jââhkesjimmiem hiejhtedh jïh goerehtimmesne orrijidh. Jis sijhth dam orrijidh mænngan datne leah dov vaestiedassem mijjese seedteme, datne mahtah mijjiem gaskesadtedh jïh krievh dov biëvnesh smualkoeh. Vielie biëvnesh dan bijre gââvnesieh boelhkesne "Guktie persovnebïevnesh gïetede?".

Guktie dov vaestiedassh vaarjelieh?

Ij vueseht maam datne leah vaestiedamme gosse goerehtimmien illeldahkh bæjhkoehdidh.

Biëvnesh fierhten almetjen persovneles jïh ekonomijen tsiehkieh leah sekretesseste vaarjelamme SCB:sne jïh gaajhkh gïeh goerehtimmie berkieh sjaavohthdïedtem utnieh. Sekretesse faamosne 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Seamma sekretessevaarjelimmie faamosne Ubmejen universiteetesne.

Guktie persovnebïevnesh gïetede?

SCB dïedtem âtna persovnebïevnesidie jïh guktie dejtie gïetede maam SCB dorje. Ubmejen universiteete persovnebïevnesedïedtem âtna dej gïetedimmiej âvteste maam Ubmejen universiteete dorje.

Njoelkedassh persovnebïevnesegïetedimmien âvteste gââvnesieh EU:en
daatavaarjelimmiennjoelkedassesne jïh aaj laakesne (2001:99) jïh njoelkedassesne (2001:100) offisijelle statistihken bijre. Dej lissine gââvnesieh aaj njoelkedassh laakesne (2018:218) lissiehtamme njoelkedassh EU:en
daatavaarjelimmiennjoelkedasside jïh dah njoelkedassh mah bæjhkoehamme dan laaken mietie. Vielie biëvnesh dan bijre guktie SCB persovnebïevnesh gïetede mahtah desnie gaavnedh www.scb.se/personuppgifter.

Datne reaktam âtnah namhtah kopijem åådtjodh, registeretjaalasovveminiem, dejstie persovnebïevnesijstie mejtie SCB leah gïetedamme goh persovnebïevnesediedtiejinie. Vielie biëvnesh desnie gaavnh www.scb.se/registerutdrag.

Jis datne edtjh mieledh SCB leah dov persovnebievnesidie gietedamme vuekine mah leah EU:en daatavaarjelimienjoelkedassi vöoste jallh jeatjah sjiekine mieelh dov bievnesh eah galkh goerehtimmien váaroemisnie árrodh dellie datne sjiere tsiehkij gaavhtan reaktam átnah bievneshidie smualkedh. Datne seamma reaktah átnah Ubmejen universiteeten vöoste.

Hijven jis nummerem jeatnah mij bijjemes prievien ávtesæjrosne jis mijjiem gaskesadth dellie mijjiej maektebe datnem varkebe viehkiehtidh.

Dov leah gyhtjelassh persovnebievnesie bijre?

Gaskesadth daatavaarjelimietjirkijinie:
SCB: 010-479 40 00, dataskyddsbud@scb.se,
701 89 Örebro

Umeå universitet: pulo@umu.se,
Umeå universitet, 901 87 Umeå

Jis datne naan sjieken gaavhtan ih maehtieh vuj ij sijhth daatavaarjelimietjirkijem gaskesadtedh, datne aaj reaktam átnah Datainspektionem gaskesadtedh dov persovnebievnesh gietedimmien bijre: datainspektionen@datainspektionen.se.

Jis vaejvie sjædta gosse datne meatan?

Jis sijhth dâarjoepersovnine soptsestalledh maahtah gaskesadtedh leg. psykologem Sofia Näckter: +46 90 7866978.